

N O T A T

13. december 2008

Høringsnotat vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af lov om detailsalg fra butikker m.v.

1. Baggrund og indhold

Formålet med forslaget til lov om ændring af lov om detailsalg fra butikker m.v. (lukkeloven) er at skabe større fleksibilitet for butikkerne og forbrugerne samt fri konkurrence på markedet. Forslaget vil således medvirke til at skabe tidssvarende åbningstider til gavn for både butikker og forbrugere.

Med lovforslaget sker der en trinvis liberalisering af de regler, der regulerer butikkernes åbningstider. Fra den 1. juli 2010 liberaliseres mulighederne for søndagsåbent, så alle butikker kan holde åbent den første og sidste søndag i hver måned samt hver søndag i december måned, ligesom butikkerne får 4 søndage, som kan placeres frit. Fra den 1. oktober 2012 sker der en yderligere liberalisering, hvorefter alle butikker kan holde åbent alle dage året rundt med undtagelse af helligdage, grundlovsdag og juleaftensdag. Nytårsaftensdag skal butikkerne lukkes kl. 15.

Lovforslaget tager udgangspunkt i det forslag, detailbranchen fremlagde i august 2009. Regeringen har efterfølgende indgået en politisk aftale med Dansk Folkeparti, som på følgende områder betyder en større liberalisering end detailbranchens oplæg:

På lørdage udvides åbningstiden fra kl. 17.00 til kl. 20.00 for alle butikker.

Herudover får byggemarkeder og alle bagerbutikker uanset omsætning mulighed for at holde åbent på søn- og helligdage. Ligeledes undtages mindre butikker, der sælger materialer til hus og have, fra lukketidsbestemmelserne.

Udkast til lovforslaget blev sendt i høring den 1. december 2009 hos en række erhvervsorganisationer og offentlige myndigheder med høringsfrist den 10. december 2009.

Af høringsbrevet fremgik det, at en bestemmelse om, at mindre butikker, som sælger materialer til hus og have, undtages fra lukketidsreglerne, ville blive eftersendt snarest muligt. Bestemmelsen blev efterfølgende sendt i høring den 11. december 2009 med frist samme dag.

Ved høringsfristens udløb er der modtaget svar fra 38 af 79 hørte organisationer og myndigheder, hvoraf næsten halvdelen har svaret, at de ikke har bemærkninger til forslaget. 20 organisationer mv. har haft bemærkninger til forslaget. I vedlagte høringsliste, jf. bilag 1, er det anført, hvilke organisationer mv. der har haft lovforslaget til udtalelse.

Derudover er der modtaget kommentarer fra en række enkeltpersoner. Endvidere er en række af landets biskopper fremkommet med kommentarer til forslaget.

2. Sammenfatning

På baggrund af de høringssvar, der er modtaget, kan det sammenfattende konstateres, at der er forskellige holdninger til en liberalisering af åbningstiden:

- Enkelte organisationer, herunder DI Handel og HORESTA er positive over for forslaget. Det samme gælder Frederiksberg Kommune, der finder den gradvise liberalisering positiv. HORESTA ønsker afskaffelsen af loven rykket frem til 2010. Dansk Erhverv, De Samvirkende Købmænd, Danmarks Sportshandler Forening, Dansk Detail, herunder Danmarks Tapet- og Farvehandlerforening og Danske Guldsmede og Urmagere er tilfredse med, at lovforslaget tager udgangspunkt i detailhandelens kompromisforslag, men har dog enkelte konkrete indvendinger, som vil blive omtalt nedenfor.
- Enkelte tager forslaget til efterretning, men har dog visse ønsker. Det gælder bl.a. Håndværksrådet, Bager- og Konditormestre i Danmark og Kommunernes Landsforening (KL). KL forbeholder sig ret til at rejse krav om økonomisk kompensation, såfremt der med lovændringen skabes et forventningspres om udvidet kommunal service.
- Den sidste gruppe, der fortrinsvis repræsenterer de ansatte og specialbutikker, er modstandere af en liberalisering, bl.a. af hensyn til kunderne, de ansatte og faget. Det gælder bl.a. HK Handel, LO, Nærbutikkernes Landsforening, Danske Slagtermestre, Danmarks Fiskehandlere, Handelskartellet i Danmark og Urmagernes og Optikernes Landssammenslutning. De udtrykker bl.a. bekymring over, at en liberalisering af åbningstiderne vil have konsekvenser for de ansatte og deres familieliv, for uddannelsen af faglært butikspersonale, for miljøet pga. øget forbrug af energi, for priserne i butikkerne pga. øgede udgifter til personale og energi samt for butiksstrukturen, der vil blive mere centraliseret til skade for

specialbutikker og ikke mindst de små butikker i landområderne. Disse organisationer ønsker derfor, at der nedsættes en følgegruppe, der kan evaluere virkningen af den første etape af liberaliseringen fra 2010-2012, og som på baggrund heraf kan komme med forslag til, hvad der skal ske fra 2012.

Forbrugerrådet finder det vigtigt, at der ved en afskaffelse af lukkeloven udvikles tiltag, der kan sikre hensynet til butiksbetjening så tæt som muligt på, hvor folk bor. Forbrugerrådet ønsker ligeledes, at der nedsættes en politisk følgegruppe.

En række af landets biskopper anfører, at der er behov for en offentlig debat om lukkeloven. De mener, at den gradvise afskaffelse af en fælles folkelig hviledag er en særlig udfordring for folkekirken.

Landdistrikternes Fællesråd og Landsforeningen af Landsbysamfund udtrykker bekymring for de mindre butikker på landet og i landsbyerne og foreslår, at lovens udformning fra 2010 gøres permanent, samt at der i øvrigt bliver set nærmere på de love og regler, der kan virke hindrende for mindre detailhandelsbutikker og deres udvikling.

Høringssvarene vil nedenfor blive kommenteret med udgangspunkt i følgende overordnede opdeling:

- 3.1. Nedsættelse af en følgegruppe
- 3.2. Lovens ikrafttrædelsestidspunkt samt regel for turister
- 3.3. Lørdagsåbent til kl. 20.00
- 3.4. Indføjelser af butikker i § 4, stk. 1 (bagerbutikker, byggemarkeder samt mindre butikker, der sælger materialer til hus og have)
- 3.5. Bibeholdelse af pristalsreguleringen
- 3.6. Antallet af "løse søndage" i ikrafttrædelsesåret
- 3.7. Mindre butikker, der sælger materialer til hus og have

3. Kommentarer til de enkelte emner

3.1. Nedsættelse af en følgegruppe

En række organisationer, heriblandt HK Handel, LO, Nærbutikkernes Landsforening, Danske Slagtermestre, Danmarks Fiskehandlere, Handelskartellet i Danmark, Håndværksrådet og Bager- og Konditormestre i Danmark, Forbrugerrådet og Urmagernes og Optikernes Landssammenslutning finder ikke, at der med lovforslaget tages højde for de problemer, en afskaffelse af loven (kun lukning på helligdage og enkelte andre dage fra 2012) vil skabe for bl.a. faguddannet personale, de ansattes vilkår og for butikker i yderområderne. De foreslår derfor, at der nedsættes en følgegruppe bestående af repræsentanter fra bl.a. arbejdstager- og arbejdsgiverside. Følgegruppen skal følge første trin af liberaliseringen og på baggrund heraf rådgive politikerne om

konsekvenserne af en beslutning om en eventuel ophævelse af lukkeloven.

Kommentar

Det er svært at isolere effekten af en liberalisering af loven, da der er mange forhold, der har betydning for udviklingen af butiksstrukturen i Danmark, herunder ændring af forbrugsmønstre, e-handel, finanskrisen m.v. Økonomi- og Erhvervsministeriet har i 2009 gennemført en grundig analyse af detailhandelens rammevilkår, herunder lukkeloven, samt butikkernes og forbrugernes holdning til yderligere åbningstider.

Lovforslaget indeholder en trinvis liberalisering af lukkeloven, der giver forbrugere, butiksejere og de ansatte tid til at indstille sig på ændringerne og sikkerhed for den fremtidige regulering. Det vurderes ikke at være hensigtsmæssigt at skabe usikkerhed om den fremtidige regulering.

3.2. Lovens ikrafttrædelsestidspunkt samt regel for turister

HORESTA hilser forslaget meget velkomment og tilføjer, at det havde været ønskeligt, om lempelserne kunne gennemføres allerede i 2010.

Herudover ønsker HORESTA, at særlige butikker i København får mulighed for at holde åbent på lukkedage af hensyn til turisterne.

Kommentar

Den trinvis liberalisering er foreslået med henblik på at give butikkerne mulighed for at tilpasse deres åbningstider efter deres eget, forbrugernes og de ansattes behov. De handlende får således en periode til at tilpasse sig de nye muligheder, loven giver.

Med den liberalisering, der sker, vil behovet for særregler formindskes kraftigt. På nær 13,5 dage i løbet af året kan turisterne fra 1. oktober 2012 handle frit. Desuden vil det være muligt, herunder naturligvis også for turister, at handle i en række butikker på helligdage. Foruden de butikker, der allerede i dag er undtaget fra lukketidsbestemmelserne, vil det fremover også blive muligt at handle uden begrænsninger i byggemarkeder, bagere og mindre butikker, der sælger materialer til hus og have.

3.3. Lørdagsåbent til kl. 20.00

Flere organisationer, herunder de organisationer, der var med i detailhandelens fælles kompromisforslag, beklager, at lovforslaget indeholder en bestemmelse, der udvider åbningstiden om lørdagen til kl. 20.00. De mener ikke, der er belæg eller behov for en sådan bestemmelse. Blandt modstanderne af denne udvidelse af åbningstiden er De Samvirkende Købmænd, Danske Guldsmede og Urmagere, Danmarks Sportshandler Forening, Dansk Erhverv, COOP Danmark, Dansk Detail, Danmarks Fiskehandlere og Danske Slagtermestre. Sidstnævnte

organisation noterer dog med glæde, at dens butikker ikke kan tvinges til at holde åbent i centre efter kl. 17.00.

Kommentar

Den politiske aftale om liberalisering af lukkeloven, der udmøntes med dette lovforslag, har til formål at give forbrugerne og især travle børnefamilier bedre indkøbsmuligheder og fleksibilitet i hverdagen. Der er som ved de øvrige bestemmelser tale om en mulighed, som butikkerne kan vælge at gøre brug af. Bestemmelsen kan f.eks. bruges ved open-by-night og andre lignende arrangementer, hvor der er behov for at holde længe åbent.

3.4. Indføjelser af butikker i § 4, stk. 1 (bagerbutikker, byggemarkeder samt mindre butikker, der sælger materialer til hus og have)

De Samvirkende Købmænd, Håndværksrådet og Bager- og Konditormestre i Danmark finder det positivt, at der er kommet en selvstændig bestemmelse for ”bagere” i lovforslaget. Håndværksrådet og Bager- og Konditormestre i Danmark foreslår dog, at man benytter definitionen i Danmarks Statistiks nomenklatur's branchekode nummer 47.24.00, som også bruges til opkrævning af AES-bidrag, i stedet for lovforslagets beskrivelse.

En række organisationer, heriblandt de ovenstående, suppleret af bl.a. Danmarks Sportshandler Forening, Dansk Detail, Dansk Erhverv og COOP Danmark, ønsker ”byggemarkeder” nærmere defineret i lovforslaget, da det ellers vil give anledning til afgrænsningsproblemer. Enkelte finder indføjelser af byggemarkeder konkurrenceforvridende. Dansk Detail undrer sig over bestemmelsen, som ikke har været efterspurgt, og som vil betyde en markant ændring af markedsvilkårene for en lang række mindre butikker.

Kommentar

Bestemmelserne er en udmøntning af den politiske aftale om liberalisering af lukkeloven. Bagerbutikkerne er en udvidelse af den gældende bestemmelse i § 3, stk. 2, om salg af brød og mejeriprodukter fra kl. 7.00 til kl. 11.00 på lovens lukkedage. Det er derfor fundet naturligt, at den foreslåede udvidelse ligeledes afgrænses ved, at salget af brød og mejeriprodukter skal udgøre hovedparten, dvs. mere end 50 pct., af butikkens samlede omsætning. Bagerbutikkens øvrige omsætning kan stamme fra salg af andre produkter. Herudover kan bagerbutikker med en omsætning på under 30,5 mio. årligt som hidtil vælge at holde åbent på søn- og helligdage i medfør af den såkaldte omsætningsbestemmelse. Ifølge denne bestemmelse, kan butikker, der hovedsageligt sælger dagligvarer, undtages fra lukketidsbestemmelserne, hvis deres årlige omsætning ikke overstiger 30,5 mio. kr.

En definition, som foreslået af Håndværksrådet og Bager- og Konditormestre i Danmark, ville betyde, at bagerforretninger med eget bageri ikke vil blive omfattet af undtagelsesbestemmelsen. En række af de meget store danske bagerforretninger har eget bageri og ville således være udelukket fra at benytte bestemmelsen.

I lovforslaget er "byggemarkeder" nærmere beskrevet som "... markeder, der typisk sælger ting til "gør-det-selv"-folket, dvs. folk, der laver mindre håndværksarbejder under private former, og som derfor har behov for at kunne købe de nødvendige materialer og det nødvendige værktøj også på søn- og helligdage. Der vil typisk være tale om salg af bygge- og vedligeholdelsesmaterialer til hus, sommerhus og lignende, såsom brædder, maling, sanitet og værktøj. Også artikler til anlæg og vedligeholdelse af have vil være omfattet. Det er en betingelse, at byggemarkedets omsætning for hovedpartens vedkommende - dvs. over 50 pct. - stammer fra salg af materialer til brug ved bygning og vedligeholdelse af fast ejendom og/eller have, og at butikken kan dokumentere dette. Som eksempler på byggemarkeder kan nævnes Silvan, Bauhaus og STARK."

Der foreslås en konsekvensændring i bemærkningerne til § 1, nr. 7, således at bestemmelsen omfatter de samme materialer til haven som bestemmelsen om mindre butikkers salg af materialer til hus og have. Der vil herefter ikke være krav om, at materialer til haven skal "være til brug ved bygning og vedligeholdelse af haven". Det er tilstrækkeligt, at der er tale om genstande, der naturligt hører til haven.

Der er efter lovforslaget ingen begrænsninger i, hvilke varer der må sælges, når blot hovedparten af omsætningen stammer fra salg af materialer til brug for bygning og vedligeholdelse af fast ejendom eller materialer til haven, og at butikken kan dokumentere dette.

3.5. Bibeholdelse af pristalsreguleringen

De Samvirkende Købmænd ønsker pristalsreguleringen suspenderet i perioden fra den 1. juli 2010 til den 1. oktober 2012. Herefter kan reguleringen genindføres. De Samvirkende Købmænd henviser til, at detailhandelens forslag indeholdt et ønske om, at omsætningsgrænsen blev nedsat til 25 mio. kr.

Dansk Erhverv tager til efterretning, at omsætningsgrænsen forbliver på 30,5 mio. kr.

Kommentar

Videreførelsen af den nuværende bestemmelse, hvor omsætningsgrænsen for dagligvarebutikker, der er undtaget lukketidsbestemmelserne, pristalsreguleres, er del af den politiske aftale om liberaliseringen af lukkeloven. Bestemmelsen om de mindre dagligvarebutikker videreføres

således uændret, dog med et par mindre tekniske ændringer, der ikke berører indholdet.

3.6. Antallet af "løse søndage" i ikrafttrædelsesåret

COOP Danmark finder det unødvendigt med 4 løse søndage både i foråret 2010 (efter den gældende lov) og i efteråret 2010 (efter lovforslaget) og foreslår, at der i efteråret alene gives tilladelse til 2 løse søndage.

Kommentar

I den gældende lovgivning har alle butikker mulighed for at holde åbent den første søndag i hver måned, alle søndage i december før juleaftensdag, 4 "løse" søndage samt 2 søndage i perioden juli-august. I alt ca. 20 søndage om året. Lovforslaget regulerer ikke dette spørgsmål. Butikkerne kan således som hidtil selv vælge, hvornår de ønsker at lægge de 4 "løse" søndage frem til 1. juli 2010, hvor dette lovforslag træder i kraft. Ligeledes vil butikkerne frit kunne udnytte muligheden for at holde åbent 4 "løse" søndage i anden halvdel af 2010.

Det bemærkes i øvrigt, at spørgsmålet alene gælder 2010.

3.7. Mindre butikker, der sælger materialer til hus og have

Dansk Erhverv, Danmarks Sportshandler Forening og De Samvirkende Købmænd forholder sig kritisk til bestemmelsen om, at mindre butikker, der sælger materialer til hus og have, undtages fra lukketidsreglerne. De anfører, at det er en meget vidtrækkende bestemmelse, og at der er tale om en meget bred afgrænsning af, hvilke materialer der omfattes af bestemmelsen. Efter Dansk Erhvervs og Danmarks Sportshandler Forenings opfattelse er der tale om en konkurrenceforvridende bestemmelse. Dansk Erhverv foreslår, at de butikker, som er omfattet af og ønsker at bruge bestemmelsen, skal dokumentere dette ved indsendelse af revisorerklæring, som mindre dagligvarebutikker gør det. Dansk Erhverv foreslår endvidere, at en større andel end 50 pct. skal stamme fra materialer til hus og have for, at en butik omfattes af bestemmelsen.

Kommentar

Bestemmelsen og afgrænsningen af butikker, der sælger materialer til hus og have, er del af den politiske aftale om liberaliseringen af lukkeloven.